

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 198/08-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. septembra 2008 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť Ing. arch. J. P., B., a Ing. B. P., U. S. A., zastúpených advokátkou JUDr. R. M., Z., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10 Co 4/2005 z 22. novembra 2006 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. arch. J. P. a Ing. B. P. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10 Co 4/2005 z 22. novembra 2006 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10 Co 4/2005 z 22. novembra 2006 **z r u š u j e** a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave je **p o v i n n ý** uhradiť Ing. arch. J. P. a Ing. B. P. trovy konania v sume 9 860 Sk (slovom deväťtisícosemstošesťdesiat slovenských korún) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet ich právnej zástupkyne advokátky JUDr. Renáty Matejovej, Advokátska kancelária, Voljanského 1368/14, Zvolen.

Odôvodnenie:

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 198/08-20 z 3. júla 2008 prijal na ďalšie konanie sťažnosť Ing. arch. J. P. a Ing. B. P. (ďalej len „sťažovatelia“) pre namietané porušenie ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 Co 4/2005 z 22. novembra 2006.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti okrem iného uviedli:

«Okresný súd Bratislava I. rozsudkom zo dňa 11. 11. 1999, v konaní č. 9 C 92/97-55, zamietol žalobu, ktorou sa žalobca - Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky, B., domáhal voči sťažovateľom 1) a 2) zaplata sumy 418.703,-Sk s prísl. titulom vydania bezdôvodného obohatenia.

Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie až dňa 11. 02. 2000, teda po uplynutí zákonnej lehoty. Na základe tohto oneskoreného odvolania Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 07. 06. 2000, v konaní č. 12 Co 77/2000, napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Námietku sťažovateľov, že žalobca podal odvolanie oneskorene, považoval odvolací súd v danej chvíli za bezdôvodnú.

Okresný súd Bratislava I. rozsudkom zo dňa 19. 04. 2001, v konaní č. 9 C 92/97-121, žalobe v celom rozsahu vyhovel a zaviazal aj sťažovateľa 1), aj sťažovateľa 2) zaplatiť žalobcovi sumu 104.675,75 Sk s 22 % úrokom z omeškania od 22. 08. 1995 do zaplata, všetko do 15 dní od právoplatnosti rozsudku.

Proti rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie sťažovatelia, pričom Krajský súd v Bratislave odvolaniu vyhovel a rozsudkom zo dňa 16. 01. 2002, v konaní č. 12 Co 238/01, zmenil napadnutý rozsudok tak, že žalobu zamietol.

Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca dovolanie, o ktorom Najvyšší súd SR rozhodol rozsudkom zo dňa 25. 02. 2003, v konaní č. 2 Cdo 94/02 tak, že rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie so záväzným právnym názorom.

Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom vyšetrovacieho spisu Okresného riaditeľstva PZ v Bratislave, OO PZ D., pod ČVS: ORP-499/Dk-2002-IV-Ka, vo veci trestného činu poškodzovania cudzích práv podľa § 209 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, v ktorom bolo jednoznačne preukázané, že žalobca podal odvolanie až po uplynutí zákonnej odvolacej lehoty, uznesením zo dňa 29. 10. 2003, v konaní č. 10 Co 71/03, zrušil rozsudok súdu prvého stupňa zo dňa 19. 04. 2001, v konaní č. 9 C 92/97-121, a odmietol odvolanie žalobcu zo dňa 08. 02. 2000 ako oneskorene podané.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že napadnuté uznesenie a konanie, ktoré mu predchádzalo je postihnuté vadami uvedenými v § 241 ods. 2 písm. b), c) a d) O. s. p.

Najvyšší súd SR rozsudkom zo dňa 27. 10. 2004, v konaní č. 2 Cdo 119/2004, rozhodol tak, že uznesenie odvolacieho súdu zo dňa 29. 10. 2003, v konaní č. 10 Co 71/03, zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie. Z odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu SR pritom vyplynulo, že odvolací súd právoplatne meritórne rozhodol o odvolaní žalobcu uznesením zo dňa 07. 06. 2000, v konaní č. 12 Co 77/2000, a nemohol o ňom opätovne rozhodnúť uznesením zo dňa 29. 10. 2003, v konaní č. 10 Co 71/03 a teda, ak raz rozhodol odvolací súd na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu týkajúceho sa včasnosti, resp. zmeškania zákonnej lehoty na podanie odvolania, nie je na základe nových dôkazov a nových skutočností možné rozhodnúť inak, a teda rozhodnutie, o ktorom sa v budúcnosti zistí, že bolo vydané na základe nepravdivých alebo neúplných skutočností, nie je možné zmeniť, hoci takéto rozhodnutie zasahuje do základných práv a slobôd sťažovateľov 1) a 2).

Posledným rozhodnutím vo veci samej je rozsudok Krajského súdu Bratislava zo dňa 22. 11. 2006, v konaní č. 10 Co 4/2005, ktorým bol rozsudok súdu prvého stupňa v časti priznanej istiny potvrdený, v časti úrokov z omeškania zmenený a vo zvyšku zamietnutý. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 05. 02. 2007...

V predmetnej veci sa odvolací súd na základe námietky sťažovateľov 1) a 2) po prvýkrát zaoberal aj otázkou včasnosti podania odvolania na pojednávaní konanom dňa 07. 06. 2000 a túto po doplnení dokazovania považoval v roku 2000 za bezdôvodnú,

nakoľko „rozhodujúca poštová pečiatka bola nezameniteľne dosvedčujúca dátumu podania odvolania, čo bolo potvrdené i pracovníčkou pošty...“

Na základe trestného oznámenia sťažovateľov o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin, začalo dňa 11. 11. 2002 Okresné riaditeľstvo PZ, OO PZ D., B., pod ČVS: ORP-499/Dk-2002-IV, trestné stíhanie vo veci trestného činu poškodzovania cudzích práv podľa § 209 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, ktorého skutku sa dopustil neznámy páchatel' tým, že uviedol do omylu sudcu Krajského súdu Bratislava tým spôsobom, že dňa 11. 02. 2000 ako pracovník pošty č. 42 v B. prijal doporučenú zásielku č. R - 27 295, pričom ju označil dátumom prijatia dňa 09. 02. 2000, na základe čoho Krajský súd Bratislava akceptoval zmeškané odvolanie navrhovateľa v konaní č. 12 Co 238/01 a tak pokračoval v konaní, ktoré malo byť zastavané...

Vzhľadom na skutočnosť, že v danom prípade nie sú dané účinné právne prostriedky nápravy rozhodnutia Krajského súdu Bratislava, ktoré by zabezpečili účinnú ochranu práva na súdnu ochranu sťažovateľov, je podľa nášho názoru v právomoci Ústavného súdu SR začať konanie o tom, či bolo alebo nebolo porušené základné právo sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR...

Sťažovatelia 1) a 2) tiež podotýkajú, že pokiaľ je všeobecný súd viazaný svojim predchádzajúcim rozhodnutím v danej veci, a teda že už raz o opodstatnenosti námietky sťažovateľov 1) a 2) týkajúcej sa včasnosti podania odvolania proti rozsudku prvostupňového súdu rozhodol, je rovnako tak viazaný aj rozhodnutím príslušného orgánu o tom, že bol spáchaný trestný čin, v dôsledku ktorého súd pri svojom skoršom posudzovaní námietky včasnosti podania odvolania pochybil a keďže nejestvuje účinný procesný prostriedok nápravy v zmysle platného občianskeho súdneho poriadku je namieste takéto rozhodnutie zrušiť...

Za situácie, keď krajský súd právo na súdnu ochranu odmietol s poukazom na tú skutočnosť, že ju v danom momente, keď o nej rozhodoval po prvýkrát, považoval za bezdôvodnú, je potrebné preskúmať, či ide o odmietnutie súdnej ochrany majúce charakter denegationis iustitiae (odopretia spravodlivosti)...

Postup Krajského súdu Bratislava pri posudzovaní a následnom rozhodovaní o námietke sťažovateľov, že odvolanie žalobcu bolo podané oneskorene, sa preto sťažovateľom 1) a 2) javí ako ústavne neudržateľný, pretože nie je z ústavného hľadiska

udržateľné, aby dobromyseľný účastník odvolacieho konania prišiel o súdnu ochranu následkom pochybenia, ktorého sa dopustil odvolací súd, pri zisťovaní, či odvolanie žalobcu bolo podané v zákonnej 15-dňovej lehote...

Rovnako tak chcú sťažovatelia podotknúť, že zákonne ustanovenia týkajúce sa zákonných lehôt stanovených na podanie opravného prostriedku majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko).

Žiadne ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku nemožno pritom vykladať a uplatňovať v konaní pred súdom tak, aby niektorý z účastníkov bol zvýhodnený na úkor druhého účastníka pri uplatňovaní práv alebo mal priaznivejšie postavenie pri prejednávaní a rozhodovaní vecí.»

S prihliadnutím na uvedené sa sťažovatelia domnievajú, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 10 Co 4/2005 z 22. novembra 2006 došlo k porušeniu ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Na základe uvedeného sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že:

„1) Krajský súd Bratislava v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 4/2005 porušil základné právo sťažovateľov 1) a 2) na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2) Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu Bratislava zo dňa 22. 11. 2006, v konaní č. 10 Co 4/2005.“

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci listom sp. zn. Spr. 3298/2008 z 29. apríla 2008 vyjadrila predsedníčka krajského súdu, v ktorom uviedla:

„Predmetné dožiadanie predložil vyšší súdny úradník dňa 23. 04. 2008 na vyjadrenie predsedníčke senátu 10 Co, ktorá sa k veci písomne vyjadrila podaním dňa 28. 04. 2008. Uviedla, že vo veci rozhodol Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 10 Co 4/2005-248 zo dňa 22. 11. 2006. Rozhodnutie je podrobne odôvodnené a predsedníčka senátu 10 Co nemá k nemu čo doplniť.

Pokiaľ ide o ústavnú sťažnosť, predsedníčka senátu 10 Co vyslovila názor, že táto sťažnosť je nezrozumiteľná a nevyplýva z nej, ako mali byť porušené práva sťažovateľov krajským súdom rozhodnutím sp. zn. 10 Co 4/2005, prípadne konaním, ktoré tomuto rozhodnutiu predchádzalo. Skôr sa zdá, že sťažovatelia majú výhrady voči iným rozhodnutiam, ktoré predchádzali uvedenému rozsudku sp. zn. 10 Co 4/2005.“

Predsedníčka krajského súdu v podaní z 29. apríla 2008 a právna zástupkyňa sťažovateľov v podaní zo 17. júla 2008 uviedli, že netrujú na ústnom pojednávaní vo veci.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06) každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takéhoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd. Existencia takýchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takéhoto postupu orgánu verejnej moci. Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie (II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, obdobne aj II. ÚS 9/00, III. ÚS 300/06).

Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré viedli k rozhodnutiu vo veci samej alebo k inému súdnemu rozhodnutiu, ktorým končí konanie pred nimi. Tento postup je dôsledkom toho, že všeobecné súdy vychádzajú pri prejednávaní a rozhodovaní veci

patriacich do ich právomoci zo zákonnej úpravy a z vlastnej interpretácie zákonov. Základné právo na súdnu ochranu neznamena nárok na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, t. j. aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Neúspech v súdnom konaní nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Ak tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (II. ÚS 172/05).

Postatou námietok sťažovateľov je tvrdenie, že v konaní krajského súdu vedeného pod sp. zn. 10 Co 4/2005, ako aj jeho rozsudkom z 22. novembra 2006 došlo k porušeniu ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čo odôvodnili tým, že aj napriek tomu, že žalobca podal odvolanie proti skoršiemu rozsudku Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 9 C 92/97 z 11. novembra 1999 až 10. februára 2000, teda po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty, krajský súd napadnutý rozsudok preskúmal a uznesením sp. zn. 12 Co 77/2000 zo 7. júna 2000 prvostupňové rozhodnutie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Podľa názoru sťažovateľov krajský súd postupoval v tomto skoršom prípade nesprávne, pretože odvolanie žalobcu mal odmietnuť ako podané oneskorene. Sťažovatelia sú toho názoru, že daný postup krajského súdu znamenal porušenie namietaného základného práva a že v súčasnej dobe už neexistujú opravné alebo iné právne prostriedky, využitím ktorých by sa dal reparať spomínaný postup krajského súdu. Z toho dôvodu sa domáhajú ochrany ústavnosti dôvodiac uvedenými argumentmi a namietajú rozsudok krajského súdu sp. zn. 10 Co 4/2005 z 22. novembra 2006, ktorým sa predmetné súdne konanie skončilo.

Z vyžiadaného spisu ústavný súd zistil, že o návrhu žalobcu, ktorým sa voči sťažovateľom domáhal peňažného plnenia z titulu bezdôvodného obohatenia, rozhodol okresný súd rozsudkom sp. zn. 9 C 92/97 z 11. novembra 1999 tak, že ho zamietol. Proti tomuto rozsudku podal žalobca 11. februára 2000 odvolanie, o ktorom aj napriek tomu, že bolo podané oneskorene, rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 12 Co 77/2000 zo 7. júna 2000 tak, že prvostupňové rozhodnutie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Následne okresný súd rozsudkom sp. zn. 9 C 92/97 z 19. apríla 2001 žalobe vyhovel a sťažovateľov zaviazal k peňažnému plneniu. Proti rozsudku okresného

súdu podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 12 Co 238/01 zo 16. januára 2002 tak, že napadnutý rozsudok zmenil s tým, že žalobu zamietol. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, na základe ktorého Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom sp. zn. 2 Cdo 94/02 z 25. februára 2003 rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne krajský súd uznesením sp. zn. 10 Co 71/03 z 29. októbra 2003 rozsudok okresného súdu z 19. apríla 2001 zrušil a odvolanie žalobcu z 8. februára 2000 odmietol ako podané oneskorene. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2 Cdo 119/04 z 27. októbra 2004 tak, že uznesenie odvolacieho súdu z 29. októbra 2003 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd vyslovil, že o odvolaní žalobcu proti rozsudku okresného súdu z 11. novembra 1999 právoplatne rozhodol krajský súd ešte uznesením zo 7. júna 2000, a teda o ňom nemohol opätovne rozhodnúť uznesením z 29. októbra 2003. Krajský súd týmto rozsudkom zároveň nepriznal žalobcovi náhradu trov konania.

V uznesení krajského súdu č. k. 10 Co 71/03-199 sa na č. 1. 203 – 204 uvádza:

„Obsahom vyšetrovacieho spisu Okresného riaditeľstva PZ, OO PZ D. B. ČVS: ORP-499/Dk-2002-IV bolo preukázané, že Okresné riaditeľstvo PZ, OO PZ D. B. uznesením zo dňa 26. mája 2003, ČVS: ORP-499/Dk-2002-IV vo veci trestného činu poškodzovania cudzích práv podľa § 209 ods. 1 písm. a) Tr. zák., ktorého skutku sa dopustil doposiaľ neznámy páchatel' tým, že poškodenej A. P. (...) spôsobil vážnu ujmu na právach tým, že uviedol do omylu sudcu Krajského súdu Bratislava tým spôsobom, že dňa 11. februára 2000 ako pracovník počty č. 42 v B. prijal doporučenú zásielku č. R-27295, pričom ju označil dátumom prijatia dňa 9. februára 2000, na základe čoho Krajský súd v Bratislave akceptoval zmeškané odvolanie protiúčastníka súdneho konania pod č. 12 Co 238/01 a tak pokračoval v konaní, ktoré by inak bolo už skončené...“

V prejednávanej veci tak zostalo nepochybné, že navrhovateľ svoje odvolanie zo dňa 8. februára 2000, nachádzajúce sa v spise na č. 1. 61, 62 a doručené súdu prvého stupňa dňa 14. februára 2000, podal proti rozsudku súdu prvého stupňa zo dňa 11. novembra 1999 č. k. 9 C 92/97-55, neskoro, po uplynutí zákonnej procesnej 15-dňovej lehoty na odvolanie; nemožno ju predĺžiť. Lehota na odvolanie začala navrhovateľovi plynúť nasledujúci deň

po doručení rozsudku, t. j. dňa 27. januára 2000. Posledný 15. deň lehoty na odvolanie pripadol na štvrtok 10. februára 2000, pracovný deň. Ak teda navrhovateľ svoje odvolanie podal na prepravu na pošte až dňa 11. februára 2000 (piatok), urobil tak neskoro, po uplynutí zákonnej lehoty na odvolanie.“

Podľa názoru ústavného súdu tým, že nedošlo k odmietnutiu odvolania žalobcu z 8. februára 2000 (podané na poštovú prepravu 11. februára 2000) z dôvodu zmeškania lehoty na odvolanie, všeobecné súdy pokračovali v súdnom konaní, ktoré malo byť právoplatne skončené už uznesením krajského súdu sp. zn. 12 Co 77/2000 zo 7. júna 2000 tak, že odvolanie žalobcu z 8. februára 2000 (podané 11. februára 2000) malo byť odmietnuté ako podané oneskorene. Nemožno súhlasiť s názorom najvyššieho súdu vysloveným v rozsudku sp. zn. 2 Cdo 119/2004 z 27. októbra 2004, že ak odvolací súd právoplatne meritórne rozhodol o odvolaní žalobcu uznesením sp. zn. 12 Co 77/2000 zo 7. júna 2000, nemohol o ňom opätovne rozhodnúť uznesením sp. zn. 10 Co 71/03 z 29. októbra 2003, pretože ak raz rozhodol odvolací súd na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu týkajúceho sa včasnosti, resp. zmeškania zákonnej lehoty na podanie odvolania, nie je na základe nových dôkazov a nových skutočností možné rozhodnúť inak, a teda rozhodnutie, o ktorom sa v budúcnosti zistí, že bolo vydané na základe nepravdivých alebo neúplných skutočností, nie je možné zmeniť, hoci takéto rozhodnutie zasahuje do základných práv a slobôd sťažovateľov. S týmto názorom najvyššieho súdu, ktorým bol krajský súd viazaný, ústavný súd nemôže súhlasiť. V danom prípade ide iba o rozhodnutie o procesnej otázke, preto ak sa aj neskôr zistí, že lehota na odvolanie nebola dodržaná, je povinnosťou všeobecného súdu odvolanie odmietnuť ako podané oneskorene, pretože posledný deň lehoty na podanie odvolania bol 10. február 2000, a odvolanie bolo podané na poštovú prepravu až 11. februára 2000, teda po zákonom ustanovenej lehote. Podľa názoru ústavného súdu takýmto postupom došlo k zásahu do základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože sa pokračovalo v súdnom konaní, ktoré malo byť skončené pre zmeškanie lehoty na odvolanie. Keďže sťažovatelia nemali inú možnosť obrany proti pokračovaniu v súdnom konaní, ktoré malo byť skončené odmietnutím odvolania žalobcu z 8. februára 2000 (podané 11. februára 2000) z dôvodu zmeškania odvolacej lehoty, ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov

na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu sp. zn. 10 Co 4/2005 z 22. novembra 2006, ktorým sa predmetné súdne konanie skončilo.

Vzhľadom na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 10 Co 4/2005 z 22. novembra 2006 bolo porušené základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Vzhľadom na to, že napadnutým rozsudkom došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 10 Co 4/2005 z 22. novembra 2006 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd ako orgán viazaný právnym názorom vysloveným v rozhodnutí ústavného súdu, bude povinný v ďalšom konaní odvolať žalobcu z 8. februára 2000 (podané 11. februára 2000) odmietnuť ako podané oneskorene.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľov si v podaní zo 17. júla 2008 uplatnila trovy konania v sume 15 131 Sk

za tri úkony (prevzatie právneho zastúpenia, sťažnosť, vyjadrenie k stanovisku krajského súdu).

Základom na výpočet náhrady za úkon právnej služby je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2006 v sume 17 822 Sk.

Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v sume 9 860 Sk z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby u dvoch sťažovateľov v sume 2 970 Sk x 4 znížené o 20 % podľa § 13 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, pretože advokátka zastupuje dvoch sťažovateľov. Ďalej ústavný súd podľa citovanej vyhlášky priznal právnej zástupkyňi sťažovateľov dvakrát náhradu režijného paušálu po 178 Sk. Ústavný súd nepriznal náhradu trov konania za tretí úkon - vyjadrenie k stanovisku krajského súdu, pretože tento úkon nebol zo strany ústavného súdu vyžiadaný. Výzvou z 9. júla 2008 ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu iba na vyjadrenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, nie na vyjadrenie k stanovisku krajského súdu. Stanovisko krajského súdu bolo právnej zástupkyňi sťažovateľov zaslané len na vedomie bez potreby sa k nemu vyjadrovať. Ústavný súd vyslovil povinnosť krajského súdu uhradiť trovy právneho zastúpenia právnej zástupkyňi sťažovateľov.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2008